

MAJETKOPRÁVNÍ REŽIM MANŽELSTVÍ V ČESKÉM A FRANCOUZSKÉM PRÁVU (VYBRANÉ OTÁZKY)

JAN DVOŘÁK

I.

1.1 Jestliže se podíváme na rozsah právní úpravy majetkoprávního režimu manželství v českém právu očima francouzského právníka, budeme velmi překvapeni, a to na první pohled stručností české právní úpravy, pro kterou zákonodárce vyhradil jen ustanovení §§ 143 - 151 občanského zákoníku. I když nejsem zastáncem názoru, že právní úprava musí být podrobná - aby byla dobrá - přece jen přílišná strohost zákona vyvolává v aplikační praxi nemálo interpretačních problémů. Uvedený rozsah zákonné úpravy nápadně kontrastuje s obdobnými právními úpravami manželského majetkového společenství v právu francouzském (CCiv čl. 1387- 1581) či v právu německém (BGB § 1363 - 1563).

1.2 Důvody stručnosti české právní úpravy lze hledat v šedesátých letech tohoto století, s tím, že její kořeny lze vystopovat až do let padesátých, kdy změna politického režimu vedla ke snaze odstranit z tehdejší právní úpravy - kterou mimochodem představoval obecný zákoník občanský z roku 1811 (v Rakousku s dílčími změnami platný dodnes), vše, co by snad mohlo vytvářet právní překážku novému uspořádání politických poměrů. Jako odpovídající výraz ideologického přesvědčení, že úloha práva ve společnosti oslabuje, zvolil zákonodárce pro uspořádání majetkových vztahů mezi manžely formu stručné zákonné úpravy, která měla - spolu s nově vymezeným pojetím vlastnictví - představovat i nemalou překážku pro posilování soukromovlastnických tendencí mezi manžely.

Tuto poznámku činím proto, abych konstatoval, že stručná právní úprava majetkoprávního režimu manželství (dále jen MRM) přetrvává v české právní úpravě dosud a v plném rozsahu dopadá pochopitelně i na problematiku MRM a obchodního práva.

II. ZÁKLADNÍ RYSY PRÁVNÍ ÚPRAVY MRM V ČESKÉM PRÁVU

2.1 Majetkové vztahy mezi manžely jsou dnes upraveny v občanském zákoníku formou společného jmění manželů, které nahradilo od 1. 8. 1998 dříve zákonem upravené bezpodílové spoluvlastnictví manželů, jehož předmětem jsou věci, majetková práva a závazky, nabyté za trvání manželství, pokud je zákon z předmětu společenství nevylučuje.

Pokud jde o věci, tradičně jsou z majetkového společenství vyloučeny věci nabyté jedním z manželů děděním, darováním, jakož i věci sloužící osobní potřebě. Specifikou české úpravy je, že z předmětu společného jmění jsou vyloučeny i věci získané některým z manželů na základě restitučních předpisů vydaných po zásadních společenských změnách po roce 1989. V té souvislosti upozorňují, že při poslední novele občanského zákoníku v roce 1998 zákonodárce bez přesvědčivých důvodů z těchto výjimek vypustil i věci sloužící výkonu povolání jednoho z manželů, i ty se proto stávají předmětem majetkového společenství. Český zákonodárce tak opustil myšlenku (která silně zaznívá ve francouzském právu), že zánikem manželského majetkového společenství a jeho vypořádáním nemá být ohrožen samostatný výkon povolání jedním manželem.

2.2 Právní podstatou společného jmění manželů je, že každý manžel je vlastníkem celé věci (celého jmění) s tím, že je omezen stejným vlastnickým právem druhého manžela. Ve srovnání s francouzskou úpravou nepředstavuje česká úprava MRM žádné zásadní pojmové zvláštnosti, v mnoha případech se naopak velmi podobá spoluvlastnictví omezenému na společně nabytý majetek.

2.3 Odlišnosti mezi francouzskou a českou právní úpravou lze hledat jinde. Česká úprava totiž jiný MRM, než je zákonný režim společného jmění manželů, nezná. Zejména právní úprava nezná ani nedovoluje možnost smluvního ujednání režimu odděleného majetku. Přitom režim odděleného majetku jako zákonný byl v českých zemích tradiční (platil u nás od roku 1811 do roku 1950), na rozdíl od úpravy francouzské, která historicky jednoznačně vždy preferovala formu majetkového společenství mezi manžely jako základní formu uspořádání jejich vzájemných majetkových vztahů.

2.4 Do roku 1992 byla právní úprava MRM přísně kogentní, a to dokonce bez možnosti jakékoli smluvní modifikace. Kogentnost právní úpravy lze vysvětlit již výše uvedenými ideologickými důvody, jakož i snahou právně omezit smluvní volnost občanů při zdůraznění autoritativní role státu ve společnosti. Od roku 1992 český zákonodárce novelou občanského zákoníku již možnost, aby si manželé sjednali rozsah zákonného majetkového společenství jinak, připustil a to tak, že manželé mají možnost rozsah společného jmění rozšířit, nebo naopak zúžit. Pokud jde o rozsah zúžení společného majetku, nesmí být smlouvou společné jmění vyloučeno jako celek, ale jeho rozsah může být omezen až na předměty tvořící obvyklé vybavení domácnosti. Pojem předmětů, které tvoří obvyklé vybavení domácnosti, zákon nevysvětluje a ponechává naplnění tohoto pojmu soudní praxi. Zákon rovněž umožňuje, aby si manželé odložili vznik společného jmění až ke dni zániku manželství. Tato modalita umožňuje, aby po dobu trvání manželství každý manžel nabyval do svého výlučného vlastnictví, s tím, že každý manžel nabytý majetek sám spravuje a sám s ním nakládá. I zde však platí, že věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti jsou vždy předmětem společného jmění, opačná dohoda není možná. To je v současné době maximum smluvní svobody, kterou český zákonodárce dává manželům pro smluvní úpravu jejich vzájemných majetkových vztahů. Pro úplnost lze dodat, že manželé mohou smluvně ujednat správu společného majetku odchylně od zákonné úpravy. Ze zákona platí, že jde-li o správu společného

majetku, každý z manželů může nakládat se společným majetkem jen tehdy, jde-li o obvyklou správu. V ostatních záležitostech se vyžaduje souhlas druhého manžela (tento souhlas může být vysloven i dodatečně, o jeho formě zákon nic neustanovuje). Není-li tento souhlas druhým manželem udělen, může se tento manžel domáhat vyslovení neplatnosti tohoto právního úkonu v řízení před soudem. Protože se jedná o neplatnost relativní, omezuje zákon toto oprávnění manžela lhůtou tří let, počítaje od učinění právního úkonu (nikoli od okamžiku, kdy se manžel o tomto úkonu dozvěděl). Pojem běžné záležitosti vymezuje soudní praxe negativně, např. tak, že to není darování společné nemovitosti, darování částky ve výši ekvivalentu 5000 FF, atp. Zákon však nevypočítává (na rozdíl od úpravy francouzské) výslovně úkony k nimž se v každém případě vyžaduje souhlas obou manželů.

Platná česká právní úprava však podle mého názoru nepamatuje dostatečně na případy, kdy manželé smluvně přenesou výkon správy na jednoho z nich a ten buď tuto správu nevykonává nebo ji vykonává k neprospěchu společného majetku. Žádné výslovné ustanovení pro tento případ zákon nemá (na rozdíl od právní úpravy francouzské).

Podobně jako manželé si mohou upravit majetkové vztahy i osoby, které teprve vstupují do manželství (snoubenci, nupturienti). V legislativních orgánech se v letošním roce projednával návrh zákona o registrovaném partnerství osob stejného pohlaví, který těmto osobám, pokud jde o jejich vzájemný majetkový režim, přiznával prakticky stejná práva jako manželům. Poslanecká sněmovna však návrh zákona odmítla.

2.5 Stejně jako ve Francii uzavření manželství neznamená žádné omezení způsobilosti každého z manželů k právním úkonům, naopak pokud jde o nezletilce získávají tito uzavřením manželství úplnou způsobilost k právním úkonům.

2.6 Svoboda podnikat a svoboda smluvní

Každý manžel může svobodně vykonávat svou profesi, spravovat a zcizovat svůj osobní majetek. Na rozdíl od právní úpravy francouzské každý z manželů je oprávněn vždy sám uzavírat smlouvy o půjčce (úvěru), jakož i na sebe brát ručitelství závazek. Součástí společného jmění však závazek vzniklý na základě uvedených úkonů bude jen tehdy, jestliže se netýká výlučného majetku manžela, který příslušné smlouvy uzavřel a rozsah závazku nebude přesahovat míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů. Jestliže tyto závazky smluvně převzaly oba manželé platí, že tyto závazky plní oba manželé společně a nerozdílně.

České právo nemá ustanovení obdobné čl. 220 odst. 1 CCiv které umožňuje, aby v případě, že jeden z manželů vážně porušuje své povinnosti a ohrožuje zájmy rodiny, mu předseda soudu uložil určitá omezení sloužící k ochraně zájmů rodiny včetně zákazu dispozice svým osobním majetkem bez souhlasu druhého manžela – nevlastníka. Jinými slovy, pokud by v českém právu vznikla obdobná situace, kterou předpokládá uvedený článek CCiv, neposkytuje ani zde české právo adekvátní ochranu druhému manželovi. Tento manžel nemá možnost vyvolat soudní řízení, ledaže by se jednalo u druhého manžela o projev duševní poruchy. Jedině v tomto případě, kdyby jeden manžel neměl způsobilost k právním úkonům v plném roz-

sahu, by mohl být druhý manžel ustanoven soudem jeho zákonným zástupcem a tak spravovat i jeho osobní majetek.

Pokud má kterýkoli z manželů příjmy (mzdy, zisky z osobního majetku, dividendy), jde podle české koncepce o společný majetek.

2.7 Z obecné právní úpravy obsažené však v zákoně o rodině (tuto úpravu lze srovnat s primárním režimem ve francouzském právu) vyplývá, že každý z manželů musí přispívat na náklady rodiny podle svých majetkových možností.

DAROVÁNÍ A PRODEJ MEZI MANŽELY

2.8 Darování, které pojmově předpokládá převod vlastnického práva mezi smluvními stranami, se mezi manžely připouští v případech, kdy jeden z manželů daruje ze svého osobního majetku do osobního majetku druhému manželovi (to platí bez zřetele k tomu, jaký majetkový režim mezi manžely platí). Je-li sjednán vznik společného jmění k momentu zániku manželství, svoboda darovací mezi manžely není dotčena, protože každý z manželů zůstává vlastníkem nejen toho co vlastnil před uzavřením manželství, nýbrž i toho, co nabyl za trvání manželství (s výjimkou věcí tvořících obvyklé vybavení společné domácnosti, které jsou v každém případě předmětem majetkového společenství). Na rozdíl od francouzské úpravy nemůže dárce darování odvolat kdykoli, ale jen chová-li se obdarovaný vůči dárci tak, že tím hrubě porušuje dobré mravy.

2.9 Prodej mezi manžely přichází v úvahu rovněž jen v případech, kdy předmět kupní smlouvy netvoří část společného majetku ani na základě kupní smlouvy do společného majetku nevchází. Půjde o případy, kdy vznik majetkového společenství je vyhrazen ke dni zániku manželství, nebo v případě, že je sjednáno takové zúžení rozsahu společného jmění manželů, v jehož důsledku předmět kupní smlouvy nepadá do majetkového společenství a zůstává ve vlastnictví jednoho či druhého manžela. Prodej mezi manžely nepřichází v úvahu, existuje-li mezi nimi zákonná (nemodifikovaná) úprava společného jmění. V takovém případě by totiž předmět z výlučného vlastnictví jednoho manžela, byl nabýván oběma manžely a bez dalšího by spadl do společného jmění, kde by zase byl jako jeden z nabývajících právě ten manžel, který tuto věc prodával, což je pojmově nemožné.

III.

3.1 První úprava vztahů mezi majetkovým společenstvím manželů a podnikáním se v českém právu objevila krátce po zásadních společenskoekonomických změnách v České republice v zákoně č. 105/1990 Sb. kdy zákon stanovil jako podmínku k použití společného majetku jedním z manželů při zahájení podnikání souhlas druhého manžela. K dalším právním úkonům souvisejícím s podnikáním již souhlas druhého manžela nepotřeboval. Novela občanského zákoníku provedená v roce 1992, která promítla nejdůležitější změny do práva ob-

čanského převzala tento text doslovně (§ 148a odst. 1). Ve stejném duchu pokračovala další novela občanského zákoníku provedená v loňském roce zákonem č. 91/1998 Sb. která změnila předchozí ustanovení jen terminologicky a upřesnila, že souhlas je třeba udělit při prvním použití majetku ve společném jmění manželů nebo jeho části. Tato novela je však především významná spíš tím, že konečně zařadila do předmětu společného jmění manželů i práva a závazky, které předchozí právní úprava ignorovala a ponechala je obecnému právnímu režimu závazkového práva (na řadu poměrně závažných otázek však ani poslední novela neodpověděla, platí to zejména o mzdě druhého manžela jako součásti majetkového společenství a o její exekuční postižitelnosti pro dluh druhého manžela).

Co rozumět pod pojmem použití majetku k podnikání zákon nedefinuje. Při logickém výkladu tohoto spojení lze akceptovat názor, že jde o takové použití společného majetku, které ve svých důsledcích vede (ve smyslu § 2 ObchZ) k soustavné činnosti vykonávané vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Konkrétně to může být u fyzické osoby např. použití společného automobilu pro výkon dopravní činnosti.

3.2 Nejde-li o případy podnikání, neřídí se použití společného majetku ustanovením § 146, nýbrž obecným režimem správy, tj. § 145 ObčZ, které jak jsem již výše uvedl rozlišuje úkony běžné a ostatní. Obecný režim správy společného majetku se v plném rozsahu uplatní i při vkladu společného majetku do základního jmění obchodní společnosti.

Nepodnikající manžel nese nemalé riziko, které podnikání druhého manžela pro něj představuje. Mám na mysli ty nepříznivé právní důsledky, které může pro společný majetek podnikání jednoho z manželů přinést, konkrétně odpovědnost za dluhy. Tak jestli manžel podniká jako fyzická osoba, odpovídá za své závazky veškerým svým majetkem, který je tvořen jak jeho samostatným (výlučným) majetkem tak i majetkem, který spadá do společného jmění. Těto odpovědnosti se podnikající – ale ani nepodnikající manžel nemůže zprostit, ledaže by uzavřeli smlouvu o modifikaci společného jmění podle § 143a a obsah této smlouvy by byl věřitelům znám.

Novela vyloučila v roce 1998 i právo některého manžela, aby požádal soud o zrušení společného jmění ze závažných důvodů, zejména jestliže by další trvání majetkového společenství odporovalo dobrým mravům, když namísto zrušení společného jmění umožnila pro příště jen jeho zúžení až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti (§ 148 odst. 1). V teorii se již objevil názor, který dovozuje, že soud musí, je-li návrh podán, vždy zúžit rozsah společného jmění až na tuto minimální hranici. Věc ovšem není bez pochybností.

Stejně právo, tj. podat návrh na zúžení společného jmění až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti přiznává zákon i každému manželovi, pokud jeden z nich získal oprávnění k podnikatelské činnosti nebo se stal neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti (§ 148 odst. 2). Je-li podnikatelská činnost po rozhodnutí soudu podle § 148 odst. 2 vykonávána podnikatelem společně nebo za pomoci manžela, který není podnikatelem, rozdělí se mezi ně příjmy z podnikání v poměru stanoveném písemnou smlouvou, nebyla-li taková smlouva uzavřena, rozdělí se příjmy rovným dílem (§ 148 odst. 3).

Jestliže o společném jmění manželů bylo rozhodnuto podle odst. 1 nebo 2 může být rozšířeno do předchozího rozsahu jen rozhodnutím soudu vydaným na návrh jednoho z manželů (§ 148 odst. 4).

Jedině v tomto ustanovení občanský zákon předpokládá, že se nepodnikající manžel podílí na činnosti podnikajícího manžela a to formou společného podnikání (podnikají společně – oba mají příslušné živnostenské oprávnění) anebo mu manžel toliko pomáhá, když se manžel omezuje jen na účast v podnikání druhého manžela. Toto posledně zmíněné postavení mu ovšem nezakládá žádná práva ani povinnosti, tato spolupráce není ani v obchodním rejstříku zaznamenána. Druhý manžel nemá ani žádnou sociální ochranu, nemá žádné právo správy pokud jde o majetek, s nímž manžel podnikatel podniká, není-li nic mezi manžely jiného sjednáno. Na manžela podnikajícího manžela pamatuje zákon o dani z příjmů (§ 13 zák.č. 586/1992 Sb.), který hovoří o manželovi jako o spolupracující osobě a stanoví výpočet jejího podílu z dosažených příjmů, včetně maximální výše tohoto příjmu.

Poznamenávám, že na rozdíl od francouzské úpravy nepovoluje české právo pracovní poměr mezi manžely, žádný z manželů nemůže proto vystupovat jako zaměstnanec svého podnikajícího manžela.

3.3 Manželé mohou být jedinými společníky ve společnosti (společnost mezi manžely nebyla ani není zakázána), a to bez zřetele k tomu, zda se jedná o společnost, kde společníci odpovídají společně a nerozdílně (jak je tomu např. u veřejné obchodní společnosti, případně kdy oba manželé by byli komplementáři ve společnosti komanditní).

3.4 V souvislosti s podnikáním stanoví občanský zákoník nově, že stane-li se jeden z manželů za trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva, nezakládá nabytí podílu včetně akcií ani nabytí členských práv a povinností členů družstva, účast druhého manžela na této společnosti nebo družstva s výjimkou bytových družstev (§ 143 odst. 2).

Ve vztahu společníka a právnické osoby je třeba výslovně uvést, že podle české úpravy se společníci nepovažují za podnikatele ve smyslu obchodního zákoníku, a to na rozdíl od některých zahraničních právních úprav. Zisk nabytý za trvání manželství z účasti na podnikání se stává – není-li uzavřena smlouva mezi manžely podle § 143a – součástí společného jmění manželů. To platí ohledně zisku rozděleného i nerozděleného a to bez ohledu na to, kterému z manželů patřili peněžní prostředky a jiné věci vložené do obchodní společnosti (francouzským kolegům se jistě připomenula i u nich diskutovaná doktrína o titulu a financích).

IV.

4.1 Pokud dochází k vypořádání zaniklého majetkového společenství, platí v České republice obdobná úprava jako ve Francii. Jestliže měl jeden manžel prospěch z majetku společenství (ze společného majetku bylo investováno do jeho samostatného majetku), je povinen tento prospěch společenství vydat (vrátit). Na

druhé straně jestli jeden z manželů vynaložil určitou částku ze svých výlučných prostředků na majetek společný, má právo žádat o kompenzaci vynaložené částky. Česká právní úprava výrazně postrádá způsob jak tyto částky vypočítat, jinak řečeno podle čeho stanovit výši těchto zápočtů. Protože zákon neposkytuje žádné vodítko, ujala se soudní praxe, která vychází z redukované výše vynaložených částek. V praxi konkrétně vypadá věc tak, že pokud manžel žádá náhradu toho, co vynaložil ze svého na společný majetek a v mezidobí od investice do zániku společného jmění se hodnota věci snížila, je pro zápočet rozhodující částka, určená v poměru, v jakém došlo ke snížení hodnoty věci. Jestliže by v době vypořádání byla hodnota takové věci vyšší než původní hodnota, pak by se k tomuto zvýšení při stanovení náhrady nákladů vynaložených jen z prostředků jednoho z manželů nepřihlíželo. Do společného jmění totiž náleží a oběma manželům je společná věc v takto zvýšené hodnotě, takže z této zvýšené hodnoty by se vycházelo i při stanovení jejich podílů na společném majetku.

Tento soudní výklad by nepochybně zasluhoval oporu v zákoně. I pro českého zákonodárce by mohla být inspirující francouzská úprava, podle které náhrada se obecně rovná nižší z obou částek, které představují učiněné výdaje a přetrvávající zisk (čl. 1469, odst. 1 CCiv), nemůže být však nižší než vynaložená částka, pokud její vynaložení bylo nezbytné (1469, odst. 2 CCiv).

4.2 Konečně poslední poznámka ohledně souvislosti mezi MRM a obchodním právem se týká českého zákona o konkurzu a vyrovnání, který ve svém § 14 jasně stanoví, že prohlášením konkurzu zaniká majetkové společenství mezi manžely. I když později může být odvolacím soudem rozhodnutí konkurzního soudu zrušeno, zaniklé majetkové společenství mezi manžely se neobnovuje (jde o nevratný stav).

V.

Zamyslíme-li se obecněji nad problematikou vzájemných majetkových vztahů mezi manžely, přičemž jen jeden je podnikatelem, lze obecně vysledovat dva různé legislativní přístupy:

5.1 Podle jednoho legislativního přístupu představuje podnikání jen jednoho manžela tak vážné ohrožení práv a zájmů druhého (nepodnikajícího) manžela, že je třeba tomuto druhému manželovi poskytnout poměrně silné nástroje právní ochrany, které mají za cíl dosažení zrušení nebo výrazné omezení rozsahu majetkového společenství. Filozofií tohoto legislativního přístupu je myšlenka, že podnikající manžel se svou obchodní činností představuje pro druhého manžela a pro rodinu vůbec relativně velké nebezpečí, o jehož eliminaci zákon musí usilovat. Proto musí existovat právní možnost, jak toto majetkové společenství odstranit nebo alespoň zúžit, takže poté každý z manželů bude nabývat již jen do svého výlučného majetku (zrušené či zúžené majetkové společenství podléhá samozřejmě vypořádání).

5.2 Jiné legislativní řešení pak vychází naopak z myšlenky, která se dá vyjádřit tak, že začne-li jeden z manželů podnikat (nebo se stane společníkem obchodní

společnosti, přičemž podle řady zahraničních úprav se tato účast za podnikání považuje), pak druhý manžel, má-li zájem, má k dispozici právní nástroje, které mu umožní, aby i on se určitým způsobem na činnosti takové společnosti podílel.

Je-li přístup uvedený jako první v pořadí typický pro úpravu českou, druhý přístup je legislativně upraven právě ve Francii (čl. 1832-2 CCiv).

Jestliže česká právní úprava volí jako ochranu před podnikáním možnost zúžení společného jmění až na věci tvořící obvyklé vybavení domácnosti, neznamená toto řešení tak výraznou ochranu druhého manžela, jak si zřejmě zákonodárce představoval. Je-li majetkové společenství zrušeno a následně dojde k jeho vypořádání dohodou manželů, zákon výslovně stanoví, že práva věřitelů nesmí být dohodou manželů dotčena (§ 150 odst. 2). Právní význam by z hlediska ochrany společného majetku před právní odpovědností za dluhy by měly jen smlouvy, kterými by se modifikoval zákonný rozsah společného jmění, přičemž obsah těchto smluv by byl věřitelům znám.

Nelze nepoznamenat, že poté, kdy byla právní možnost docílit zrušení manželského majetkového společenství do právního řádu v České republice zavedena (zák.č. 105/1990 Sb.) začala se nová zákonná úprava používat nikoli jen z důvodu ochrany nepodnikajícího manžela, nýbrž i proto, aby za trvání manželství mohlo vůbec dojít k odstranění jedině a kogentně vnučené všem manželům formy úprav manželských majetkových vztahů.

5.3 Ve srovnání s francouzskou právní úpravou lze upozornit na nedostatek, dnešní české právní úpravy, kterým je, že smluvní modifikace majetkového režimu jsou sice sepisovány – jak je v kontinentální Evropě převažující – formou notářského zápisu, která není-li dodržena vede k absolutní neplatnosti tohoto právního úkonu – avšak nedochází k žádné jejich centrální evidenci, a to ani ne u podnikatelů – obchodníků. Proto třetí osoba nemá možnost sama se přesvědčit zda společné jmění manželů bylo smluvně modifikováno a pokud ano pak jak. V tomto směru je třetí osoba odkázána jen na to, co jí podnikající manžel sdělí. Na druhé straně bylo již řečeno, že účinky těchto smluv mají význam pro třetí osoby jen, je-li jim obsah modifikujících smluv znám.

5.4. Dalším poměrně závažný nedostatek současné české úpravy spatřuji v tom, že smluvní modifikace zákonného majetkového společenství mohou manželé uzavírat kdykoli. Neplatí žádný princip nezměnitelnosti těchto smluv, ani změny manželského majetkového režimu nepodléhají žádnému soudnímu schválení dokonce ani jejich změna není úředně oznamována (i když se jedná o obchodníky). Přitom zákon nepředepisuje žádnou dobu, která musí uplynout od poslední změny manželského majetkového režimu. Právní úprava smluvních majetkových modifikací společného jmění manželů je tak ve svých důsledcích nepřehledná. Na to již začala odůvodněně poukazovat i Notářská komora České republiky, která postupně připravuje centrální (veřejný) registr smluv, které modifikují dovořeným způsobem režim společného jmění manželů. I toto řešení, které se v legislativě v řadě zemí již dávno objevilo, by bylo lepší než současný stav (v té souvislosti nápadně vystupuje do popředí ve Francii uplatňovaný princip nezměnitelnosti MRM (ve dvou letech následujících po uzavření manželství)).